

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра слов'янської філології та перекладу



В.о. завідувача кафедри

В.Я. Звиняцьковський

«28» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасна російська мова

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність

035 Філологія

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

035.03 Слов'янські мови та літератури (переклад включно)

ОП Мова та література (російська)

(назва спеціалізації, ОП)

факультет

грецької філології та перекладу

(назва факультету)

2019 – 2020 рік

Робоча програма _____ Сучасна російська мова _____ для студентів
(назва навчальної дисципліни)


за напрямом підготовки _____, спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.03 Слов'янські мови та літератури (переклад включно) ОП Мова та література (російська)

Розробники: Маслова Г.М., ст. викладач кафедри слов'янської філології та перекладу МДУ
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)
Гусєва О.І., к. філол. н., доцент кафедри слов'янської філології та перекладу МДУ
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри слов'янської філології та перекладу

Протокол від "28" серпня 2019 року, № 1

В.о.завідувач кафедри В.Я.Звиняцьковський


(підпис) _____ (В.Я.Звиняцьковський)
(прізвище та ініціали)

© Гусєва О.І., 2019 рік
© Маслова Г.М., 2019 рік
© МДУ, 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>03 - Гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки _____ (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): <u>035 Філологія.</u> <u>Спеціалізація 035.03 Слов'янські мови та літератури (переклад включно) ОП Мова та література (російська)</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – <u>Законспекуйте «Способи дієслівної дії» по кн. Бондарко А.В., Буланін Л.Л. «Русский дієслово». Складіть з цього «Лінгвістичний диктант» (ЛД) _____ (назва)</u>		Семестр	
Загальна кількість годин – 180			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4		Освітній ступінь: <u>Бакалавр</u>	Лекції
	28 - год.		год.
	Практичні, семінарські		
	37 - год.		год.
	Лабораторні		
	- год.		год.
	Самостійна робота		
	81 - год.		год.
	Індивідуальні завдання:		
6 - год.			
Вид контролю:			
екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання - аудиторні заняття - 40 %

самостійна робота - 50%

індивідуальна робота - 10%

для заочної форми навчання -

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Спираючись на вже відомі студентам поняття граматичних значень, морфологічних категорій, вони поглиблюють знання про їх функціональному аспекті стосовно до різних частин мови.

Завдання:

Студенти повинні не тільки засвоїти граматичні ознаки частин мови, а й:

- практично визначати частеречную статус будь-якої словоформи з тексту;
- розрізняти явища частеречной, граматичної омонімії;
- розрізняти випадки транспозиції;
- бачити способи і засоби вираження граматичних значень;
- вміти відбирати мовний матеріал для роботи над конкретною темою.
- У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: мовний факт, пояснювати його сутність і кваліфікованість в різних системах понять, в тому числі і традиційної, функціональний аспект стосовно до різних частин мови

вміти: практично визначати частеречную статус будь-якої словоформи з тексту; розрізняти явища частеречной, граматичної омонімії; розрізняти випадки транспозиції; бачити способи і засоби вираження граматичних значень; вміти відбирати мовний матеріал для роботи над конкретною темою.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Глагол как часть речи.

1. Глагол как часть речи. Общая характеристика.
2. Вопрос об объеме глагольной лексемы.
3. Парадигма глагола.

Тема 2 . Основа глагольного слова.

1. Вопрос об основе глагольного слова.
2. Соотношение глагольных основ.
3. Формообразование глагола.
4. Классы глаголов.
5. Классы и типы спряжения.

Тема 3. Объектность / безобъектность глаголов. Переходность / непереходность глаголов. Возвратность / невозвратность глаголов.

1. Объектность / безобъектность глаголов.
2. Переходность / непереходность глаголов.
3. Возвратность / невозвратность глаголов.

Тема 4. Категория залога.

1. Залог как категория, выражающая отношение действия к субъекту мысли (Карцевский С. И., Буланин Л.). Ее значение, средства выражения.
2. Классификация глаголов русского языка по отношению к залогу.
3. Возвратные глаголы и возвратные формы.
4. Трехзальная классификация глаголов в русском языке.

Тема 5. Категория вида глагола.

1. Категория вида глагола. Общее понятие.
2. Противопоставление глаголов совершенного и несовершенного вида.
3. Классификация глаголов русского языка по виду (соотносительные по виду, несоотносительные по виду).
4. Способы образования видов глагола.
5. Категория вида у глаголов движения.

Тема 6. Способы глагольного действия.

1. Способы глагольного действия (С Г Д). Общее понятие.
2. Основные группы С Г Д.
3. Связь С Г Д с категорией вида.
4. Приставки глагола и категория.

Тема 7. Категория наклонения глаголов.

1. Категория наклонения глаголов. Общее понятие.
2. Модальность и наклонение.
3. Связь категории наклонения с категорией времени.
4. Противопоставления внутри наклонения (реальное -ирреальное, маркированное - немаркированное).
5. Изъявительное, сослагательное, повелительное наклонение.
6. Явление транспозиции в наклонении.

Тема 8. Субъектность/бессубъектность глаголов.

1. Субъектность/бессубъектность глаголов.
2. Виды субъекта, типы субъектных глаголов.
3. Связь субъектности с категорией лица.
4. Личные формы глагола, их значение, функции.
5. Средства и способы выражения лица глагола.

Тема 9. Безличные глаголы.

1. Безличные глаголы. Статус безличных глаголов.
2. Парадигма безличных глаголов.
3. Морфологические категории безличных глаголов.
4. Категория субъектности в безличных глаголах.
5. Семантические и формальные группы безличных глаголов.

Модуль 2.

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Причастие в системе глагола.

1. Причастие в системе глагола, его двойственный характер.
2. Категория залога в причастиях.
3. Категория времени причастий.
4. Адъективация причастий.
5. Образование причастий.

Тема 2. Деепричастие в системе глагола.

1. Деепричастие в системе глагола.
2. Образование деепричастий.
3. Особенности употребления деепричастий.

Тема 3. Наречие как часть речи.

1. Наречие как часть речи.
2. Вопрос о степенях сравнения наречий.
3. Семантические разряды наречий.
4. Образование наречий.

Тема 4. Вопрос о категории состояния в русском языке.

1. Вопрос о категории состояния в русском языке.
2. Модальные слова в русском языке.

Тема 5. Служебные слова.

1. Служебные слова. Общая характеристика.
2. Предлоги, союзы, частицы как служебные слова, их значение, структура, употребление.
3. Междометия как особая часть речи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Глагол как часть речи.	6	2				4						
Тема 2. Основа глагольного слова.	9	2	2		1	4						
Тема 3. Объектность / безобъектность глаголов. Переходность / непереходность глаголов. Возвратность / невозвратность глаголов.	9	2	2		1	4						
Тема 4. Категория залога.	9	1	2		1	5						
Тема 5. Категория вида глагола.	9	2	2		1	4						
Тема 6. Способы глагольного действия.	7	1	2			4						
Тема 7. Категория склонения глаголов	9	2	2		1	4						
Тема 8. Субъектность /бессубъектность глаголов.	9	2	2		1	4						
Тема 9. Безличные глаголы	9	2	2			5						
Разом за змістовим модулем 1	104	26	16		9	53						
Усього годин	104	26	16		9	53						
Модуль 2.												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Причастие в системе глагола	10	2	3		1	5						
Тема 2. Деепричастие в системе глагола.	9	2	3		1	4						
Тема 3. Наречие как часть речи.	9	2	3		1	4						
Тема 4. Вопрос о категории состояния в русском языке.	7	1			2	4						
Тема 5. Служебные слова.	9	1	3		1	5						
Разом за змістовим модулем 1	76	18	12		6	37						
Усього годин	76	18	12		9	37						
ІНДЗ			-		18	-						
Усього годин	180	44	28		18	90						

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основа глагольного слова.	2
2	Объектность / безобъектность глаголов. Переходность / непереходность глаголов. Возвратность / невозвратность глаголов.	2
3	Категория залога.	2
4	Категория вида глагола.	2
5	Способы глагольного действия.	2
6	Категория наклонения глаголов	2
7	Субъектность /бессубъектность глаголов.	2
8	Безличные глаголы	2
9	Причастие в системе глагола	2
10	Деепричастие в системе глагола.	2
11	Наречие как часть речи.	2
12	Служебные слова.	2

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Глагол как часть речи.	4
2	Основа глагольного слова.	4
3	Объектность / безобъектность глаголов. Переходность / непереходность глаголов. Возвратность / невозвратность глаголов.	4
4	Категория залога.	5
5	Категория вида глагола.	4
6	Способы глагольного действия.	4
7	Категория наклонения глаголов	4
8	Субъектность /бессубъектность глаголов.	4
9	Безличные глаголы	5
10	Причастие в системе глагола	5
11	Деепричастие в системе глагола.	4
12	Наречие как часть речи.	4
13	Вопрос о категории состояния в русском языке.	4
14	Служебные слова.	5
	Разом	90

9. Індивідуальні завдання

Законспекуйте «Способи дієслівної дії» по кн. Бондарко А.В., Буланін Л.Л. «Русский дієслово». Складіть з цього «Лінгвістичний диктант». (9 год.).

10. Методи навчання

Лекційні і практичні заняття, укладання власного словника і власного граматичного довідника.

11. Методи контролю

Контрольні і тестові роботи, оцінки за підготовку до практичного заняття, оцінки за виконані індивідуальні творчі завдання, контроль за виконанням самостійної роботи студентів, написання МКР, тестування, залік.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

5-й семестр, форма контролю - екзамен

Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2						25	100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13			T14
	6	6	6	5	5	5	6	6	6	6	6	4	8		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Опорні теоретичні конспекти, науково-методична література, електронні навчальні посібники, підручники і словники.

14. Рекомендована література

Базова

1. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / О.С. Ахманова - М., 1966.
2. Виноградов В. В. Русский язык: Грамматическое учение о слове / В.В. Виноградов - М., 1986.
3. Русская грамматика: В 2 т. – М., 1980. – Т.1.
4. Буланін Л. Л. Трудные вопросы морфологи / Л.Л.Буланін - М., 1976.
5. Современный русский язык / Под. ред. В.А. Белошапковой. - М., 1997.
6. Современный русский литературный язык / Под. ред. П.А. Леканта. - М., 1988.
7. Шанский Н.М., Тихонов А.Н. Современный русский язык: В 3 ч. - Ч. 2: Словообразование. Морфология / Н.М. Шанский, А.Н. Тихонов – М., 1987.
8. Русский язык. Энциклопедия. - М., 1979.
9. Чеснокова Л.Д. Трудные случаи морфологического разбора / Л.Д. Чеснокова - М., 1991.
10. Бондарко А.В., Буланін Л.Л. Русский глагол / А.В. Бондарко, Л.Л. Буланін – Л., 1967.
11. Виды лингвистического анализа: Учебно-методическое пособие / Сост. В.А. Кравченко. –

Мариуполь, 1998.

12. Разграничение частеречного статуса слов в современном русском языке: Методические указания / Сост. В.А. Кравченко. – Мариуполь: МГИ, 2003.

Допоміжна

13. Бондарко А.В. Вид и время русского глагола / А.В. Бондарко – М., 1971.
14. Королев Э.И. О залогах русского глагола / Э.И. Королев // Мысли о современном русском языке. – М., 1999.
15. Милославский И.Г. Морфологические категории современного русского языка / И.Г. Милославский. – М., 1981.
16. Мучник И.П. Грамматические категории глагола и имени в современном русском литературном языке /И.П. Мучник. – М., 1971.
17. Рассудова О.П. Употребление видов глагола в русском языке / О.П. Рассудова. – М., 1968.
18. Тихонов А.Н. Чистовидовые приставки в системе русского видового формообразования / А. Н. Тихонов // ВЯ. – 1964. – № 7.
19. Современный русский язык: Морфология: Учебник для студентов филологических ф-тов / С.И. Богданов, М.Д. Воейкова, В.Б. Евтюхин и др – СПб.: СПбГУ, 2007.
20. Дурново Н.Н. Грамматический словарь: Грамматические и лингвистические термины / Н.Н. Дурново. – М., 2009.
21. Панов М.В. Отношение частей речи к слову / М.В. Панов // Традиционное и новое в русской грамматике. – М., 2001.